

Uchwała z dnia 11.06.2019 roku

Komisji habilitacyjnej powołanej przez Centralną Komisję do spraw Stopni i Tytułów w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr. Gracjana Cimka w dziedzinie nauk społecznych w zakresie dyscypliny nauka o polityce

Na podstawie ustawy z 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2003, nr 65, poz. 595) z późniejszymi zmianami (Dz. U. 2005, nr 164, poz. 1365) w brzmieniu określonym ustawą z 18 marca 2011 r. (Dz. U. 2011, nr 84, poz. 455) oraz na podstawie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. 2011, nr 196, poz. 1165) i rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 22 września 2011 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. 2011, nr 204, poz. 1200), **komisja habilitacyjna powołana przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr. Gracjana Cimka w dziedzinie nauk społecznych w zakresie dyscypliny nauka o polityce** w składzie:

Przewodniczący:

prof. Ryszard Zięba, Uniwersytet Warszawski

Recenzenci:

prof. Stanisław Bieleń, Uniwersytet Warszawski

prof. Czesław Maj, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

dr hab. Maciej Walkowski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Członkowie:

prof. Mieczysław Stolarczyk, Uniwersytet Śląski

dr hab. Andrzej Stelmach, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Sekretarz Komisji:

dr hab. Przemysław Osiewicz, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Komisja habilitacyjna po zapoznaniu się z autoreferatem, przygotowanymi recenzjami i innymi dokumentami dostarczonymi przez Habilitanta dokonała oceny:

1. osiągnięć naukowo-badawczych Habilitanta,
2. aktywności naukowo-badawczej Habilitanta,
3. osiągnięć w zakresie dorobku dydaktycznego, popularyzatorskiego i organizacyjnego Habilitanta, oraz
4. dokonań w zakresie współpracy międzynarodowej Habilitanta.

Biorąc pod uwagę osiągnięcia naukowo-badawcze, dydaktyczne, popularyzatorskie i organizacyjne, dokonania w zakresie współpracy międzynarodowej Habilitanta, opinie recenzentów oraz opinie wyrażone w toku dyskusji przez członków komisji habilitacyjnej, w wyniku przeprowadzonego w trybie jawnym głosowania (wobec braku wniosku Habilitanta o przeprowadzenie głosowania tajnego zgodnie z art. 18a ust. 9 ustawy) **komisja habilitacyjna podjęła uchwałę zawierającą pozytywną opinię o nadaniu stopnia doktora habilitowanego dr. Gracjanowi Cimkowi.**

Głosowanie odpowiadało wymogom formalnym sformułowanym w paragrafie 15 ust. 1 rozporządzenia z 22 września 2011 r.

W głosowaniu uczestniczyło 7 członków komisji habilitacyjnej. Pięciu głosujących członków komisji opowiedziało się za nadaniem stopnia doktora habilitowanego, dwie osoby wstrzymały się od głosu.

Niniejsza uchwała, zgodnie z artykułem 18a ust. 11 ustawy, ma status opinii dla Rady Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Poznań, 11.06.2019 r.

Załączniki:

1. Uzasadnienie uchwały komisji habilitacyjnej z 11.06.2019 r.
2. Lista obecności na posiedzeniu komisji habilitacyjnej z 11.06.2019 r.
3. Protokół posiedzenia komisji habilitacyjnej z 11.06.2019 r.

1. prof. Ryszard Zięba, UW, przewodniczący komisji
2. dr hab. Przemysław Osiewicz, UAM, sekretarz komisji
3. prof. Stanisław Bielań, UW, recenzent
4. prof. Czesław Maj, UMCS, recenzent
5. dr hab. Maciej Walkowski, UAM, recenzent
6. dr hab. Andrzej Stelmach, UAM, członek komisji
7. prof. Mieczysław Stolarczyk, UŚ, członek komisji

Handwritten signatures of the seven members of the habilitation commission, each written on a horizontal line.

Uzasadnienie uchwały z dnia 11 czerwca 2019 roku Komisji habilitacyjnej powołanej przez Centralną Komisję do spraw Stopni i Tytułów w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr. Gracjana Cimka w dziedzinie *nauk społecznych* w zakresie dyscypliny *nauki o polityce*

W dniu 11 czerwca 2019 roku, w siedzibie Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, odbyło się posiedzenie komisji, powołanej przez Centralną Komisję do spraw Stopni i Tytułów celem przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr. Gracjana Cimka. Na mocy decyzji Centralnej Komisji z dnia 6 listopada 2018 roku w skład komisji habilitacyjnej weszli:

Przewodniczący:

prof. Ryszard Zięba, Uniwersytet Warszawski

Recenzenci:

prof. Stanisław Bieleń, Uniwersytet Warszawski

prof. Czesław Maj, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

dr hab. Maciej Walkowski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Członkowie:

prof. Mieczysław Stolarczyk, Uniwersytet Śląski

dr hab. Andrzej Stelmach, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Sekretarz Komisji:

dr hab. Przemysław Osiewicz, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Komisja habilitacyjna przeanalizowała osiągnięcia naukowo-badawcze Habilitanta, wykazane przezeń w dokumentacji złożonej dnia 16 sierpnia 2018 roku wraz z wnioskiem o wszczęcie procedur habilitacyjnych do Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów.

Podejmując decyzję wzięto pod uwagę:

1. osiągnięcia naukowe, o których mowa w artykule 16 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy;
2. aktywność naukową, wskazaną w artykule 16 ust. 1 ustawy;
3. osiągnięcia w zakresie dorobku dydaktycznego, popularyzatorskiego i organizacyjnego, wskazane w paragrafie 5 rozporządzenia z 1 września 2011 r.;

4. dokonania w ramach współpracy międzynarodowej habilitanta, o których mowa w paragrafie 5 rozporządzenia z 1 września 2011 r.

Sylwetka Habilitanta

Dr Gracjan Cimek jest absolwentem kierunku politologia na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego. Ukończył specjalizację przemiany cywilizacyjne. Pracę magisterską, zatytułowaną „Idea Dobra Wspólnego możliwą propozycją przewyciężenia współczesnego kryzysu kultury”, napisał pod kierunkiem prof. UG dr. hab. Adama Karpińskiego. Tytuł magistra uzyskał w roku 2004. W późniejszym okresie realizował przewód doktorski na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego w Instytucie Politologii. 6 marca 2008 roku uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce na podstawie dysertacji zatytułowanej „Czynniki kształtujące Rosję jako państwo imperialne”. Promotorem pracy był prof. UG dr. hab. Adama Karpińskiego.

Jego pierwszym miejsce pracy w ramach jednostek naukowych była Gdańska Wyższa Szkoła Administracji. 1 października 2005 roku został zatrudniony na stanowisku asystenta i prowadził zajęcia dydaktyczne w ramach kierunku integracja europejska. Od 1 października 2008 roku pracuje w Instytucie Politologii Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni. W latach 2008-2009 był zatrudniony na stanowisku asystenta, a od 2009 roku aż dotychczas na stanowisku adiunkta. W dniu 1 października 2012 roku objął stanowisko Zastępcy Dyrektora Instytutu Stosunków Międzynarodowych Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych Akademii Marynarki Wojennej. 1 października 2016 roku przyjął ponowną nominację na to stanowisko.

Osiągnięcie naukowo-badawcze

Dr Gracjan Cimek, jako osiągnięcie stanowiące podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, wskazał przedsięwzięcie zatytułowane „Geopolityka i globalizacja w warunkach przemian porządku międzynarodowego”. W ramach głównego osiągnięcia wykazał 19 publikacji naukowych, w tym:

- 1 monografię w języku polskim;
- 1 monografię w języku angielskim i rosyjskim;
- 1 współredakcję naukową pracy zbiorowej w języku angielskim;
- 6 artykułów w czasopismach naukowych w języku polskim;
- 1 artykuł w czasopiśmie naukowym w języku angielskim;

- 2 artykuły w czasopiśmie naukowym w języku francuskim;
- 5 rozdziałów w pracach zbiorowych w języku polskim;
- 1 rozdział w pracy zbiorowej w języku angielskim;
- 1 rozdział w pracy zbiorowej w języku chińskim.

Tematyka głównego osiągnięcia naukowego jest bezpośrednio związana z dotychczasowymi zainteresowaniami naukowymi oraz doświadczeniami badawczymi Habilitanta. W swoich badaniach koncentrował się na znaczeniu polityki rozumianej jako realizacja dobra wspólnego w rozwoju kultury upodmiotawiającej człowieka. Prowadził badania procesów politycznych w ich różnorodnych przejawach, rozwijając *metodologiczny holizm*¹. Podstawowym celem badań dr. Cimka, prowadzonych w ramach głównego osiągnięcia naukowego, było rozpoznanie znaczenia polityki w kształtowaniu stosunków społecznych w warunkach cywilizacyjno – kulturowych, tworzonych przez proces globalizacji. W jego realizacji za główną hipotezę badawczą przyjął założenie, iż *dla tworzenia kultury upodmiotawiającej człowieka jest niezbędna polityka rozumiana jako realizacja dobra wspólnego*.

Pierwszy obszar zainteresowań badawczych Habilitanta *koncentrował się wokół wypracowania metodologii badania polityki w kontekście przemian cywilizacyjno – kulturowych*. Dr Gracjan Cimek przyjął, obecne w literaturze przedmiotu, podstawowe rozróżnienie, dotyczące dwuwymiarowości metodologii. Pierwszym wymiarem jest system poglądów dotyczących obrazu świata społecznego, warunkujący wzorzec naukowości, a drugim jego konkretyzacja w metodologii przedmiotowej. Zdaniem Habilitanta, *oba wymiary metodologii pozostają w stosunku do siebie w układzie komplementarnym*.

W swoich badaniach Habilitant uwzględnił współczesne standardy nauk społecznych i humanistycznych, które ujawniają tendencję odwrótu od badań faktograficznych na rzecz syntez teoretycznych, koncentrację na dynamicznym, procesowym charakterze życia społecznego oraz uwzględnianie długiego horyzontu czasowego. Doktor Cimek przyjął, że realizm krytyczny jest adekwatny do badania wielowymiarowości problematyki politologicznej. Tym samym odrzucił, jak sam zadeklarował, wzorce alternatywne - pozytywizm oraz interpretacjonizm.

Drugi obszar zainteresowań badawczych Habilitanta dotyczył treści i form, które przyjmuje globalizacja jako proces przemian cywilizacyjno – kulturowych. Dr Cimek podkreślił, iż

¹ Wszystkie cytowania pochodzące z autoreferatu dr. Gracjana Cimka oznaczono kursywą.

problematyka globalizacji towarzyszyła jego zainteresowaniom badawczym od okresu studiów politologicznych, czego odzwierciedleniem były prace naukowe (magisterska i doktorska) oraz artykuły opublikowane przed obroną doktoratu. Głównym celem jego dociekań naukowych w tym obszarze było rozpoznanie istoty procesu globalizacji oraz jej wpływu na kształtowanie polityki.

Zdaniem Habilitanta, w swych badaniach udowodnił, że *kluczowym czynnikiem wpływu globalizacji na państwa są przemiany gospodarcze, w których główni aktorzy to ponadnarodowe korporacje*. Jednocześnie rozwinął wcześniejsze badania *wykorzystując najnowszą literaturę przedmiotu oraz wnioski z krytycznej obserwacji rzeczywistości*. Ustalił również, że *współczesne korporacje różnią się od tych z początku epoki korporacji (przełomu XIX/XX wieku) ilościowo i jakościowo*.

W ostatnich latach badania prowadzone przez Habilitanta dotyczyły przede wszystkim kwestii rywalizacji geopolitycznej, dotyczącej przemian porządku międzynarodowego. *Powodem podjęcia badań na geopolitykę była dostrzeżenie związku występującego pomiędzy jednobiegunowym porządkiem międzynarodowym, a treścią i formą neoliberalnej globalizacji*. Dr Cimek dostrzegł w literaturze obecność dylematów, co do statusu geopolityki.

Dociekania naukowe Habilitanta w odniesieniu do geopolityki obejmowały dwa wymiary: teoretyczno – metodologiczny oraz empiryczny. W pierwszym z nich skoncentrował się na ewolucji myśli geopolitycznej oraz ustaleniu jej definicji i statusu metodologicznego. Z kolei drugi wymiar badawczy dotyczył *empirycznego wymiaru geopolityki, tzw. geopolityki praktycznej*. *Celem poznawczym było ukazanie motywów, determinant, metod i efektów rywalizacji geopolitycznej*.

Za swój główny wkład w rozwój politologii Habilitant uznał *stworzenie nowego narzędzia badawczego, którym jest geopolityka realizmu krytycznego*. Jego nowość jest uwarunkowana przez kilka elementów. *Pierwszym jest oparcie go na wzorcu naukowym realizmu krytycznego, do którego zalet zaliczyłem: prymat ontologii przed epistemologią; w tej drugiej oddzielenie przejawów od istoty, prawdy od pozoru; stosowanie zarówno metod ilościowych oraz jakościowych; akceptację roli teorii, która pozwala na analizy struktur bezpośrednio nieobserwowalnych, ale ważnych dla rozumienia procesów geopolitycznych*. *Drugim elementem składającym się na geopolitykę realizmu krytycznego jest odniesienie badań do wskazówek płynących z teorii krytycznych, przede wszystkim: ukazywania metod używanych przez mocarstwa w podporządkowaniu słabszych państw; identyfikowania podziałów wewnątrz społeczeństw przez pryzmat procesów geopolitycznych, a także podkreślanie funkcji krytycznej, którą jest dostarczenie wiedzy naukowej pozwalającej na upodmiotawianie słabszych grup*

społecznych i państw. Trzecim elementem jest wypracowanie statusu metodologicznego geopolityki realizmu krytycznego, który oprócz treści ontologicznych i epistemologicznych zawiera treści antropologiczne oparte o zasadę zysk-zysk.

Członkowie komisji, a zwłaszcza trzej recenzenci, skoncentrowali się na ocenie wszystkich publikacji wykazanych przez dr. Cimka w ramach głównego osiągnięcia, ze szczególnym wyróżnieniem jego autorskiej monografii zatytułowanej „Podstawowe problemy geopolityki i globalizacji” (Wydawnictwo Athenae Gedanenses, Gdańsk 2017). W toku dyskusji zwrócili uwagę zarówno na mocne, jak i słabsze strony prezentowanego dorobku naukowego.

Wszyscy członkowie komisji stwierdzili, iż dorobek naukowy Habilitanta z okresu po uzyskaniu przez niego stopnia doktora mieści się w obszarze dyscypliny nauki o polityce. Docenili fakt, iż dr Cimek publikuje prace nie tylko w języku polskim, ale także w językach konferencyjnych, takich jak j. angielski oraz j. francuski. Jednocześnie podkreślili, iż zauważalny jest rozwój naukowy Habilitanta od momentu uzyskania przez niego stopnia doktora. Komisja doceniła pasję, z jaką dr Cimek podchodzi do pracy badawczej, pomimo zgłoszonych uwag i zastrzeżeń w przypadku niektórych publikacji.

W odniesieniu do ocenianej monografii członkowie Komisji zwrócili uwagę na jej nieuporządkowaną strukturę, a także brak zachowania proporcji objętości w trzech rozdziałach. Pojawiły się również uwagi, dotyczące nadużywania, bądź też nieprawidłowego stosowania niektórych pojęć, w tym kategorii politologicznych, a także uchybienia o charakterze metodologicznym. Jednocześnie kilku członków Komisji zwróciło uwagę, iż monografia stanowiła jedynie element cyklu publikacji, wykazanego w ramach głównego osiągnięcia. Ich zdaniem pozostałe publikacje są lepsze od wymienionej monografii zwłaszcza pod kątem merytorycznym. Jednocześnie stwierdzili, że publikacje wykazane w ramach głównego cyklu spełniają podstawowe wymogi określone w ustawie.

Pozostałe osiągnięcia naukowe

Członkowie Komisji pozytywnie ocenili pozostałe publikacje, nie wchodzące w skład głównego osiągnięcia. Należy nadmienić, iż w ramach pozostałych osiągnięć naukowych Habilitant wykazał szereg publikacji, dotyczących rozmaitych zagadnień metodologicznych i teoretycznych. Rozważał problem roli wartości w nauce o polityce, a także użyteczności różnych teorii stosunków międzynarodowych z punktu widzenia ich przydatności dla rozwijanej przez niego perspektywy badawczej (trzy publikacje). Zajmował się również stosunkami polsko-rosyjskimi, a także relacjami Federacji Rosyjskiej i Polski z Unią Europejską (łącznie osiem publikacji, w tym dwie monografie). Ponadto, część publikacji dr.

Cimka dotyczyła poszukiwań odpowiedzi na temat roli religii w kształtowaniu procesów politycznych i geopolitycznych (cztery publikacje).

W swoim autoreferacie Habilitant wykazał także udział w grantach badawczych, finansowanych ze środków Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni. Ponadto, brał udział w wielu konferencjach naukowych.

Osiągnięcia dr. G. Cimka w zakresie dorobku dydaktycznego

Komisja pozytywnie oceniła dorobek dydaktyczny dr. Cimka. Od momentu uzyskania tytułu doktora Habilitant nieprzerwanie prowadzi zajęcia dydaktyczne zarówno wykłady, jak i ćwiczenia. W ramach prowadzonych przedmiotów wskazał, między innymi, następujące: geografia polityczna i geopolityka, Rosja w polityce międzynarodowej, mentoring projektu, teoria polityki, metodologia badań politologicznych oraz seminaria dyplomowe. Dr Cimek prowadził również zajęcia w języku angielskim dla studentów zagranicznych w ramach programów Erasmus oraz Erasmus+. W czerwcu 2017 roku przebywał na stażu na Uniwersytecie Karola III w Madrycie, w trakcie którego podnosił swoje kompetencje naukowe oraz dydaktyczne. Dotychczas wypromował łącznie 83 licencjatów oraz 5 magistrantów.

Działalność organizacyjna

Z podobnie dobrą oceną spotkała się również działalność organizacyjna. W październiku 2012 roku dr Gracjan Cimek objął funkcję Zastępcy Dyrektora Instytutu Stosunków Międzynarodowych w AMW w Gdyni. W bieżącej kadencji (2016-2020) jest także członkiem Rady Wydziału Nauk Humanistycznych i Społecznych Akademii Marynarki Wojennej. Brał również aktywny udział we wprowadzaniu nowych planów studiów na kierunkach stosunki międzynarodowe oraz wojsko w systemie służb publicznych. Dzięki temu dokonano ich aktualizacji i optymalizacji poprzez przejście na profil praktyczny.

Habilitant współorganizował sześć konferencji naukowych. Jest również zaangażowany w prace Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych (jest Wiceprzewodniczącym Oddziału Regionu Pomorskiego). Działa także w Polskim Towarzystwie Religioznawczym, a w latach 2012-2016 był członkiem the European Association of International Studies (EISA). Doktor Cimek jest członkiem rad redakcyjnych dwóch czasopism: „Outre TERRE. Revue europeenne de geopolitique” (Francja) oraz „Colloquium” (Polska). Recenzował również artykuły naukowe publikowane przez czasopismo doktorantów i młodych naukowców Uniwersytetu Gdańskiego („Progress. Journal of Young Researchers”).

Popularyzacji nauki

Również wkład dr. Gracjana Cimka w popularyzację nauki został pozytywnie oceniony przez Komisję. Habilitant jest członkiem zarządu Stowarzyszenia Praw Człowieka z siedzibą w Gdańsku. Brał również udział w popularyzacji nauki dzięki wywiadam udzielonym dziennikarzom portali internetowych, także tych specjalistycznych jak Stratfor. Ponadto, napisał recenzje kilku książek naukowych oraz brał aktywny udział w debatach i zajęciach, prowadzonych w szkołach średnich w Trójmieście.

* * *

Podstawę dokonanej przez komisję habilitacyjną oceny dorobku naukowo-badawczego, dydaktycznego, popularyzatorskiego, organizacyjnego i w zakresie współpracy międzynarodowej, stanowiły nie tylko zaprezentowane powyżej informacje, zawarte w sporządzonym przez Habilitanta autoreferacie oraz załącznikach jemu towarzyszących. Komisja uwzględniła przede wszystkim pozytywne opinie recenzentów wyznaczonych w postępowaniu habilitacyjnym, opinie pozostałych swych członków oraz wnioski wynikające z dyskusji, która odbyła się w dniu 11 czerwca 2019 roku.

Podsumowując uwagi i pozytywne oceny zawarte zarówno w recenzjach, jak i przedstawione podczas posiedzenia Komisji, Przewodniczący Komisji – prof. Ryszard Zięba, sformułował wniosek, iż przedstawiony dorobek naukowy spełnia wymogi umożliwiające nadanie stopnia naukowego. Następnie zarządził głosowanie w tej sprawie.

W opinii pięciu członków Komisji, Habilitant spełnia większość wymogów ustawowych, w tym te najistotniejsze. Dwie osoby wstrzymały się od głosu. Tym samym, **komisja habilitacyjna przyjęła uchwałę, zawierającą pozytywną opinię w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Gracjanowi Cimkowi w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce.**